

හරිත බලශක්ති සංවර්ධන සහ බලශක්ති කාර්යක්ෂමතාව වැඩිදියුණු කිරීමේ ආයෝජන වැඩසටහන (අදියර II) - 2023

හරිත බලශක්ති සංවර්ධන සහ බලශක්ති කාර්යක්ෂමතාව වැඩිදියුණු කිරීමේ ආයෝජන වැඩසටහනේ (අදියර II) 2023 දෙසැම්බර් 31 දිනෙන් අවසන් වර්ෂය සඳහා වූ මූල්‍ය ප්‍රකාශන, ශ්‍රී ලංකා ප්‍රජාතාන්ත්‍රික සමාජවාදී ජනරජය හා ආසියානු සංවර්ධන බැංකුව (ADB) අතර 2016 දෙසැම්බර් 27 දින එළඹි අංක 3483- එස්ආර්අයි සහ 3484- එස්ආර්අයි දරන ණය ගිවිසුමේ IV ව්‍යවස්ථාවේ 4.04 හා 4.03 වගන්තිය සහ ප්‍රංශ නියෝජිත ආයතනය අතර 2018 ඔක්තෝබර් 17 දින එළඹි අංක සීඑල්කේ 1022 01කේ දරණ ණය පහසුකම් ගිවිසුමේ 03 ව්‍යවස්ථාවේ 3.4.4 වගන්තිය සමඟ සංයෝජිතව කියවිය යුතු ශ්‍රී ලංකා ප්‍රජාතාන්ත්‍රික සමාජවාදී ජනරජයේ ආණ්ඩුක්‍රම ව්‍යවස්ථාවේ 154(1) ව්‍යවස්ථාවේ ඇතුළත් විධිවිධාන ප්‍රකාරව මාගේ විධානය යටතේ විගණනය කරන ලදී. පාර්ලිමේන්තුවට වාර්තා කළයුතු යැයි මා සලකන මාගේ අදහස් දැක්වීම් හා නිරීක්ෂණයන් මෙම වාර්තාවේ දැක්වේ.

1.2 ව්‍යාපෘතිය ක්‍රියාත්මක කිරීම, අරමුණු, අරමුදල් යෙදවීම හා කාලය

ණය ගිවිසුම අනුව, විදුලිබල හා බලශක්ති අමාත්‍යාංශය ව්‍යාපෘතිය ක්‍රියාත්මක කරවීමේ හා ලංකා විදුලිබල මණ්ඩලය ක්‍රියාත්මක කිරීමේ නියෝජිතායතනය වේ. පිවිතුරු විදුලිබල උත්පාදනය, පද්ධති කාර්යක්ෂමතාව සහ විශ්වසනීය බව වැඩිදියුණු කිරීම ව්‍යාපෘතියේ අරමුණු වේ. සම්ප්‍රේෂණ යටිතල පහසුකම් වැඩිදියුණු කිරීම, මධ්‍යම වෝල්ටීයතා ජාල කාර්යක්ෂමතාව වැඩිදියුණු කිරීම සහ විදුලිබල කාර්යක්ෂමතාවය සඳහා ඉල්ලුම් කළමනාකරණය යනාදි සංරචක 3ක් යටතේ ව්‍යාපෘතියේ කටයුතු ක්‍රියාත්මක වේ. ණය ගිවිසුම අනුව, ව්‍යාපෘතියේ ඇස්තමේන්තුගත මුළු පිරිවැය රු.මිලියන 39,808.25 කට සමාන වූ එජඩො මිලියන 260 වන අතර ඉන් රු. මිලියන 27,985.45 කට සමාන වූ එජඩො මිලියන 180 ක් සැපයීම සඳහා ආසියානු සංවර්ධන බැංකුව සහ ප්‍රංශ නියෝජිත ආයතනය සමඟ එකඟ වී තිබුණි. ඉතිරි මුදල රු.මිලියන 11,822.80 කට සමාන වූ එජඩො රු.මිලියන 80 ක් ලංකා විදුලිබල මණ්ඩලය විසින් මූල්‍යනය කිරීමට බලාපොරොත්තු වේ. ව්‍යාපෘතියේ කටයුතු 2017 ජූලි 10 දින ආරම්භ කරන ලද අතර, 2021 දෙසැම්බර් 31 දින වනවිට නිම කිරීමට සැලසුම් කර තිබුණි. කෙසේවෙතත්, ව්‍යාපෘතිය අවසන් කරන දිනය 2024 ජූනි 30 දක්වා දීර්ඝ කර තිබුණි.

1.3 මතය

2023 දෙසැම්බර් 31 දිනට ව්‍යාපෘතියේ මූල්‍ය තත්ත්වය සහ එදිනෙන් අවසන් වර්ෂය සඳහා එහි වියදම් ප්‍රකාශනය හා එහි මුදල් ප්‍රවාහය ශ්‍රී ලංකා ගිණුම්කරණ ප්‍රමිතීන්ට අනුකූලව සත්‍ය හා සාධාරණ තත්ත්වයක් පිළිබිඹු කරන බව මා දරන්නා වූ මතය වේ.

1.4 මතය සඳහා පදනම

ශ්‍රී ලංකා විගණන ප්‍රමිතීන්ට (ශ්‍රී.ලං.වි.ප්‍ර) අනුකූලව මා විසින් විගණනය සිදුකරන ලදී. මෙම විගණන ප්‍රමිතීන් යටතේ වූ මාගේ වගකීම, මෙම වාර්තාවේ මූල්‍ය ප්‍රකාශන විගණනය සම්බන්ධයෙන් විගණකගේ වගකීම යන කොටසේ තවදුරටත් විස්තර කර ඇත. මාගේ මතය සඳහා පදනමක් සැපයීම උදෙසා මා විසින් ලබාගෙන ඇති විගණන සාක්ෂි ප්‍රමාණවත් සහ උචිත බව මාගේ විශ්වාසයයි.

1.5 මූල්‍ය ප්‍රකාශන පිළිබඳ කළමනාකරණයේ සහ පාලනය කරන පාර්ශවයන්ගේ වගකීම

මෙම මූල්‍ය ප්‍රකාශන ශ්‍රී ලංකා ගිණුම්කරණ ප්‍රමිති අනුකූලව පිළියෙල කිරීම හා සාධාරණ ලෙස ඉදිරිපත් කිරීම සහ වංචා හෝ වැරදි හේතුවෙන් ඇති විය හැකි ප්‍රමාණාත්මක සාවද්‍ය ප්‍රකාශනයන්ගෙන් තොර වූ මූල්‍ය ප්‍රකාශන පිළියෙල කිරීමට හැකි වනු පිණිස අවශ්‍යවන අභ්‍යන්තර පාලනය තීරණය කිරීම කළමනාකරණයේ වගකීම වේ.

ව්‍යාපෘතියේ මූල්‍ය වාර්තාකරණ ක්‍රියාවලිය පරීක්ෂා කිරීම සම්බන්ධ වගකීම, පාලනය කරන පාර්ශවයන් විසින් දරනු ලබයි.

1.6 මූල්‍ය ප්‍රකාශන විගණනය සම්බන්ධයෙන් විගණකගේ වගකීම

සමස්තයක් ලෙස මූල්‍ය ප්‍රකාශන, වංචා සහ වැරදි නිසා ඇතිවන ප්‍රමාණාත්මක සාවද්‍ය ප්‍රකාශනයන්ගෙන් තොර බවට සාධාරණ තහවුරුවක් ලබාදීම සහ මාගේ මතය ඇතුළත් විගණන වාර්තාව නිකුත් කිරීම මාගේ අරමුණ වේ. සාධාරණ සහතිකවීම උසස් මට්ටමේ සහතිකවීමක් වන නමුත්, ශ්‍රී ලංකා විගණන ප්‍රමිති ප්‍රකාරව විගණනය සිදු කිරීමේදී එය සෑමවිටම ප්‍රමාණාත්මක සාවද්‍ය ප්‍රකාශනයන් අනාවරණය කරගන්නා බවට වන තහවුරු කිරීමක් නොවනු ඇත. වංචා සහ වැරදි තනි හෝ සාමූහික ලෙස බලපෑම නිසා ප්‍රමාණාත්මක සාවද්‍ය ප්‍රකාශනයන් ඇතිවිය හැකි අතර, එහි ප්‍රමාණාත්මක භාවය මෙම මූල්‍ය ප්‍රකාශන පදනම් කරගනිමින් පරිශීලකයන් විසින් ගනු ලබන ආර්ථික තීරණ කෙරෙහි වන බලපෑම මත රඳා පවතී.

ශ්‍රී ලංකා විගණන ප්‍රමිති ප්‍රකාරව විගණනයේ කොටසක් ලෙස මා විසින් විගණනයේදී වෘත්තීය විනිශ්චය සහ වෘත්තීය සැකමුසුබවින් යුතුව ක්‍රියා කරන ලදී. මා විසින් තවදුරටත්,

- ප්‍රකාශ කරන ලද විගණන මතයට පදනමක් සපයා ගැනීමේදී වංචා හෝ වැරදි හේතුවෙන් මූල්‍ය ප්‍රකාශනවල ඇති විය හැකි ප්‍රමාණාත්මක සාවද්‍ය ප්‍රකාශනයන් ඇතිවීමේ අවදානම් හඳුනාගැනීම හා තක්සේරු කිරීම සඳහා අවස්ථාවෝචිතව උචිත විගණන පරිපාටි සැලසුම් කර ක්‍රියාත්මක කරන ලදී. වරදවා දැක්වීම හේතුවෙන් සිදුවන ප්‍රමාණාත්මක සාවද්‍ය ප්‍රකාශනයන්ගෙන් සිදුවන බලපෑමට වඩා වංචාවකින් සිදුවන්නා වූ බලපෑම ප්‍රබල වන්නේ ඒවා දුස්සන්ධානයෙන්, ව්‍යාජ ලේඛන සැකසීමෙන් , වේතනාන්විත මහභරීමෙන්, වරදවා දැක්වීමෙන් හෝ අභ්‍යන්තර පාලනයන් මඟ හැරීමෙන් වැනි හේතු නිසා වන බැවිනි.
- අභ්‍යන්තර පාලනයේ සඵලදායීත්වය පිළිබඳව මතයක් ප්‍රකාශ කිරීමේ අදහසින් නොවුවද ,අවස්ථාවෝචිතව උචිත විගණන පරිපාටි සැලසුම් කිරීම පිණිස අභ්‍යන්තර පාලනය පිළිබඳව අවබෝධයක් ලබාගන්නා ලදී.
- භාවිතා කරන ලද ගිණුම්කරණ ප්‍රතිපත්තිවල උචිතභාවය ,ගිණුම්කරණ ඇස්තමේන්තුවල සාධාරණත්වය සහ කළමනාකරණය විසින් කරන ලද සම්බන්ධිත හෙළිදරව් කිරීම් අගයන ලදී.
- මූල්‍ය ප්‍රකාශනවල ව්‍යුහය හා අන්තර්ගතය සඳහා පාදක වූ ගනුදෙනු හා සිද්ධීන් උචිත හා සාධාරණව ඇතුළත් වී ඇති බව සහ හෙළිදරව් කිරීම් ඇතුළත් මූල්‍ය ප්‍රකාශනවල සමස්ත ඉදිරිපත් කිරීම් අගයන ලදී.

මාගේ විගණනය තුළදී හඳුනාගත් වැදගත් විගණන සොයාගැනීම්, ප්‍රධාන අභ්‍යන්තර පාලන දුර්වලතා හා අනෙකුත් කරුණු පිළිබඳව පාලනය කරනු ලබන පාර්ශවයන් දැනුවත් කරන ලදී.

2. භෞතික කාර්ය සාධනය

2.1 ව්‍යාපෘතියේ ක්‍රියාකාරකම්වල භෞතික හා මූල්‍ය ප්‍රගතිය

අංකය	සංරචකය	2024 මාර්තු 31 දිනට		විගණන නිරීක්ෂණය	ප්‍රමාදයට හේතුව
				ලභා කරගෙන ඇති කාර්යසාධනය	
				භෞතික මූල්‍ය	
(අ)	පැකේජය 8 ලොට් බී අම්බලන්ගොඩ 132/33 kVකොටුමා	76	64	ව්‍යාපෘතිය නිම කිරීමට ඇත්තේ මාස තුනක කාලයක් පමණි. ණය දීර්ඝ කිරීමේ ලිපියට අනුව, 2023 ජූනි 30 දින ණය අවසන් දිනය 2024 ජූනි 30 දක්වා දීර්ඝ කර තිබුණි.මෙම දීර්ඝ කිරීම සමඟ, ණය වර්ග දෙකම	ප්‍රමාදයට ඉදිරිපත් නොතිබුණි හේතුව කර

උපපොළ
වැඩිදියුණු කිරීම,
පන්තල
132/33kV
කොටුමාලපපොළ
වැඩිදියුණු කිරීම
සහ 132/33kV
31.5 MVA අමතර
ට්‍රාන්ස්ෆෝමර් 2ක්
සැපයීම

සමුච්චිතව මාස 24 කින් දීර්ඝ කරනු ලබන අතර මෙය ADB විසින් ලබා දෙන අවසාන දීර්ඝ කිරීම වේ. ණය අවසන් වන දිනයෙන් ඉදිරියට වැඩ කිරීම නිසා අනාගතයේ දී බැඳීම් ගාස්තු ඇතිවිය හැක. ව්‍යාපෘති කටයුතු කඩිනම් කිරීම මගින් ව්‍යාපෘතිය නියමිත කාලයේදී නිම කිරීම සහතික කිරීමට ඇති කැපවීම අවධාරනය කරනු ඇත.

කළමනාකරණයේ ප්‍රතිචාරය

මෙම ව්‍යාපෘතිය 2022 ජූලි 11 දින සිට ක්‍රියාත්මක වන්නේ ආසියානු සංවර්ධන බැංකුවේ ණයෙහි ඉතිරි අරමුදල් භාවිතා කරමිනි. ඇස්තමේන්තුගත ව්‍යාපෘති කාලය මාස 18 කි. මූල්‍ය අර්බුද සහ කාලගුණික බලපෑම් හේතුවෙන් එම කාලය තුළ (2024 ජනවාරි 10) සම්පූර්ණ කිරීමට නොහැකි විය. එබැවින්, 2024 ජූනි දක්වා ව්‍යාපෘති දීර්ඝ කිරීම ලබා දෙන ලදී. ණය වලංගු කාලසීමාව සැලකිල්ලට ගනිමින් කොන්ත්‍රාත්තු සමීපව නිරීක්ෂණය කරන ලද අතර 2024 ජූනි මස අවසානයේදී සියලුම ප්‍රධාන වැඩ නිම කිරීමට හැකි විය.

විගණකගේ නිර්දේශය

වැඩ කඩිනම් කිරීමට ක්‍රියා කළ යුතු අතර අපේක්ෂිත ප්‍රතිඵල ලබා ගැනීම සඳහා කොන්ත්‍රාත්කරුවන්ගේ කටයුතු සමීපව නිරීක්ෂණය කිරීම අවශ්‍ය වේ.

(ආ) පැකේජය 96 89
9:
කෙරවලපි
ටියේ
220kV
ස්විචන්
ස්ටේෂන්

ව්‍යාපෘති කටයුතු 2020 අගෝස්තු 14 වන දින උපකරණ ලබා දීමේ ආරම්භ කරන ලද අතර 2022 අගෝස්තු 14 වන දින ප්‍රමාදය සම්පූර්ණ කිරීමට අපේක්ෂා කරන ලදී. 2024 පෙබරවාරි 27 දක්වා කාලය දීර්ඝ කර තිබුණි. මූලික සම්පූර්ණ කිරීමේ දිනයේ සිට වර්ෂයකට වඩා වැඩි කාලයකට පසුවද භෞතික ප්‍රගතිය 96 විය. 2024 පළමු කාර්තුවේ ප්‍රගති වාර්තාවට අනුව, භෞතික ප්‍රගතිය ප්‍රමාද වීමට ප්‍රධාන හේතුව වූයේ COVID 19 වසංගතය, ජාත්‍යන්තර ගුවන් තොටුපළ වසා දැමීම සහ ගමන් සීමා කිරීමය. චීනයේ මුල් GIS නිෂ්පාදනයට ප්‍රතිචාර නොදැක්වීම හේතුවෙන් විස්තරාත්මක සැලසුම් අවසන් කිරීමේ ප්‍රමාදය, වෙළඳපොළේ ද්‍රව්‍ය හිඟය සහ වැඩබිම් සඳහා ශ්‍රම බලකාය සකස් කිරීමේ ගැටළු මෙම ව්‍යාපෘතිය ප්‍රමාද වීමට හේතු වී තිබුණි.

කළමනාකරණයේ ප්‍රතිචාරය

ව්‍යාපෘතියේ ප්‍රගතියට කොවිඩ් 19 වසංගතය සහ විශේෂයෙන් සෘණාත්මක ආර්ථික තත්ත්වය මෙම කාලසීමාව තුළ බලපෑවේය. වැඩ බිම්වල ගැටළු ඇති කළ ඉහත හේතූන් සමඟ ව්‍යාපෘති කටයුතු අත්හිටුවා තිබුණි. කෙසේ වෙතත්, බොහෝ වැඩ බිම්වල ගැටළු නිරාකරණය කරමින් ව්‍යාපෘතිය 2023 ජනවාරි මාසයේදී නැවත සලකා බලන ලදී. 2024 අප්‍රේල් මාසයේදී ස්විචන් ස්ටේෂන් බලගන්වන ලදී.

විගණකගේ නිර්දේශය

වැඩ කඩිනම් කිරීමට ක්‍රියා කළ යුතු අතර අපේක්ෂිත ප්‍රතිඵල ලබා ගැනීම සඳහා කොන්ත්‍රාත්කරුවන්ගේ කටයුතු සමීපව නිරීක්ෂණය කිරීම අවශ්‍ය වේ.

2.2 උන උපයෝජිත සම්පත්

විගණන නිරීක්ෂණය	කළමනාකරණයේ ප්‍රතිචාරය	විගණකගේ නිර්දේශය
<p>පහසුකම් පරිපාලන අත්පොතට අනුව ව්‍යාපෘතිය සඳහා එජඩො මිලියන 260ක් වෙන්කරන ලද අතර ඉන් එජඩො මිලියන 148.16ක් පමණක් 2023 දෙසැම්බර් 31 දිනට භාවිත කර තිබුණි.</p>	<p>COVID 19 වසංගතය, පාස්කු ප්‍රභා‍රය, ඉන්ධන හිඟය සහ දේශීය වෙළඳපොළේ ඉදිකිරීම් ද්‍රව්‍යවල (සිමෙන්ති, වානේ, වැනි) මිල ඉහළ යාම ව්‍යාපෘති ක්‍රියාකාරකම් ප්‍රමාද වීමට ප්‍රධාන හේතු විය. කෙසේ වෙතත්, සියලු දුෂ්කරතා මධ්‍යයේ 2024 ජුනි මස අවසන් වන විට ව්‍යාපෘති සංරචක සියල්ලම නිම කිරීමට හැකි විය.</p>	<p>වැඩ කඩිනම් කිරීමට කටයුතු කළ යුතු අතර කොන්ත්‍රාත්කරුවන්ගේ වැඩ සම්පව නිරීක්ෂණය කිරීම අවශ්‍ය වේ</p>

2.3 පද්ධති හා පාලනයන්

විගණන නිරීක්ෂණය	කළමනාකරණයේ ප්‍රතිචාරය	විගණකගේ නිර්දේශය
<p>2024 මාර්තු 31 වන විට පැකේජ 7 න් 5 ක භෞතික ප්‍රගතිය සියයට 100 ක් අවසන් වුවද, එම සම්පූර්ණ කරන ලද පැකේජවලට අදාළ වාහන 2024 මැයි 31 වන දින වනවිටත් ලංකා විදුලිබල මණ්ඩලයට මාරුකර නොතිබුණි. සමාලෝචිත වර්ෂයේදී ලංකා විදුලිබල මණ්ඩලයේ රු.මිලියන 430.7 ක් වටිනා වාහන 45 ක් ව්‍යාපෘතිය සතුව තිබූ අතර ඉන් කොටසක්වත් CEB වෙත භාර දී නොතිබුණි.</p>	<p>ලොට් 12 න් ලොට් 8 ක් සඳහා භෞතික ප්‍රගතිය 100% ක් සම්පූර්ණ කර ඇතත්, දෝෂ වගකීම් කාලය තුළ නිවැරදි කළ යුතු දෝෂ කිහිපයක් තිබුණු අතර ඉතිරි ලොට් 4 ක් කරගෙන යාමට වාහන අවශ්‍ය වේ. 2020 වර්ෂයේ වාහන ආනයනය කිරීම රජය විසින් තහනම් කර ඇති බැවින් නිම කරන ලද ව්‍යාපෘතිය සඳහා දැනට ලබාගෙන ඇති වාහන භාවිත කෙරේ. එමනිසා, සියලුම ව්‍යාපෘති කළමනාකරණ ඒකකයන්වල ඉතිරි පැකේජ සඳහා පවතින වාහන භාවිතා කිරීමට සිදු විය.</p>	<p>නිම කරන ලද පැකේජවලට වෙන්කර ඇති වාහන ලංකා විදුලිබල මණ්ඩලයට භාර දිය යුතුය.</p>